

A regionális szakkönyvtári együttműködés eredményei és tapasztalatai Borsodban

ZSIDAI József

Az elmúlt év február 8-án a kazincbarcikai Borsodi Vegyi Kombinát, a sajobábonyi székhelyű Északmagyarországi Vegyi Művek és a leninvárosi Tiszai Vegyi Kombinát igazgatója, valamint a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem rektora a termelés és a kutatás optimális szakirodalmi ellátása céljából együttműködési szerződést irt alá. A szerződés lényege abban van, hogy a közreműködők külön pénzügyi alapot létesítenek azoknak az ismerethordozóknak az egy példányos beszerzésére, amelyek ma egyik helyen sem találhatók, devizásak és költségigényük igen magas. Az együttműködés ezenkívül előmozdítja és meggyorsítja a szakirodalom használatához szükséges korszerű gépi, technikai eszközök munkábaállítását. A kooperáció e két alapvető célkitűzés erősítésére egyéb módon is kibontakozik. A legmagasabb helyi vezetők által aláírt keretszerződés végrehajtásával a szakkönyvtárakat, illetve tájékoztató központokat bizták meg, amelyek a konkrét teendőket minden évben külön jegyzőkönyvi megállapodásban rögzítik.

Régi igazság, hogy minden terv annyit ér, amennyi belőle a gyakorlati életben megvalósul. Ez a kooperáció máris termi gyümölcsseit. Az 1971-es évben az 1. sz. jegyzőkönyv értelmében a három vegyipari vállalat 700 000 Ft-ot utalt át az egyetem letéti számlájára. Ebből kb. 450 000 Ft értékben az 1962–1970 közötti amerikai kémiai szabadalmakat szereztük be mikrokártyán. Tudni kell, hogy az USA 1941 óta Magyarországra nem engedte be a szabadalmakat, és hogy az USA-ban jelenik meg a világ kémiai szabadalmainak kb. 70%-a. Ez a 9 éves szakasz a 3 015 537 sorszámmal kezdődik és kb. 120 000

db szabadalmat tartalmaz, mintegy 600 000 filmkockán. Az anyag kutatásához az egyetemi könyvtár két svájci gyártmányu speciális leolvasó készüléket szerzett be, és folyamatban van a visszanyagítás technikai megoldása is. A Chemical Abstracts által is referált rendkívül gazdag szabadalmi anyag az országban folyó valamennyi kémiai kutatás számára hozzáférhető, ideértve a vegyipart, a gyógyszeripart, sőt a bányászat és a kohászat bizonyos területeit is.

Az 1972. évre szóló 2. sz. jegyzőkönyv vállalati forrásból újabb 600 000 Ft mozgósítását irányozza elő. Ebből és az 1971. évi 250 000 Ft-os maradványból folytatjuk a szabadalmak beszerzését, mintegy 570 000 Ft-os értékben megvásároljuk a Chemical Abstracts 1947–1951. évek közötti kumulált köteteit, és kb. 225 000 Ft értékben megvesszük a C. A. mikrofilmváltozatát (1907–1972 között). Ez utóbbira azért van szükség, mert az egyetemi könyvtár is csak 1935-től rendelkezik ezzel a referáló folyóirattal, részegységek megrendelését pedig a kiadó nem fogadja el.

A szakirodalmi ellátást szolgáló intézkedések 1972-ben a következőkkel egészülnek ki: az egyetemi könyvtár nagy mennyiségű avuló irodalmat vesz át az üzemektől és annak feldolgozásával a lehető legteljesebb folyóiratsorozatot állítja össze (pl. a nemrég megszünt Chemisches Zentralblattból); ugyancsak az egyetemi könyvtár erőteljesen bővíti reprográfiai kapacitását, mert ez a regionális munkamegosztás fontos eszköze; a nemzetközi könyvév tiszteletére tudományos ülészak, „A számítógép könyvtári alkalmazása” c. tárgykörben céltanfolyam megrendezésére kerül sor, regionális szervezésben.

Tengernyi munka, előkészület, tájékoztató megbeszélés hozta meg ezt az eredményt, amely jellegénél, tartalmánál fogva új színfolt szakkönyvtárügyünk fejlődésében. Amíg ide eljutottunk, figyelemre méltó tapasztalatokat szereztünk.

A regionális kooperáció főként ott kelhet életre, ahol létfeltételeit ipari koncentráció biztosítja. A koncentráció fogalmába beletartozik a vállalat eredményes működésének lényegéhez tartozó folyamatos kutatómunka, az időtényező és ezek függvényében a szakirodalmi szükséglet. A vállalati bázist aktivizálni akaró szakkönyvtári kooperáció lépten-nyomon az érdekeltség elvébe ütközik. A vállalatok szakembereivel szót érteni csak a tények nyelvén lehet. Eközben meg kell ismerni a vállalati gondolkodás stílusát és rugalmasan alkalmazkodni kell annak sajátos, eleinte talán idegennek tűnő, de nagyon is

ésszerű követelményeihez. A regionális szakirodalmi kooperáció természete döntően anyagi, pénzügyi problémákat vet fel. Az őszinte bizalom felkeltése és elmélyítése a leglényegesebb összetartó erők egyike. A lassan kibontakozó együttműködés kezdetben annyira törekeny, hogy igen körültekintő gondozást igényel, és más munkaterületeken is kell olyan közös feladatokat találni, amelyek a kooperáció irányában hatnak.

x külföldi hírek x külföldi hírek x külföldi hírek x

A „NEMZETI KISEBBSÉGEK” a Kongresszusi Könyvtár alkalmazottainak 39,3%-át teszik ki – mégpedig 35,7% a négerek, 2,5% az ázsiaiak, 1,1% a spanyol eredetűek aránya (indián dolgozója nincs a könyvtárnak). Csakhogy az alsó 4 fizetési osztályban még ők alkotják a nagy többséget, az 5-8. kategóriában a személyzet felét – a 14-15. kategóriában pedig már csak 1,6% néger, 3,3% ázsiai és 1,1% spanyol szerepel, végül a három legfelső kategóriában a 63 dolgozó közül egyetlen ázsiai képviseli ezeket a népcsoportokat. (American Libr. 1971. szept.)

MOZGÓKÖNYVTÁRAT létesített a haarlemi (Hollandia) tartományi könyvtári központ a turisták számára. A bibliobusz állománya regényekből, gyermekkönyvekből, krimikből, továbbá a partvidék növény- és állatvilágát ismertető kiadványokból áll. (Open, 1971. 9. sz.)

A NÉMETALFÖLDI KÖNYV-NYOMTATÁS 500. évfordulójának megünneplésére készülnek Hollandiában és Belgiumban, 1973-ban. Hágában nemzetközi kongresszust rendeznek, Haarlemben és Brüsszelben kiállítást. (Open, 1971. 9. sz.)